

EKA-PULSSI

EKA-pulssi kyselyn tulokset 2026

Yhteenveto ja analyysi
Syyskuu 2026

Aineisto ja rajaus

Varsinais-Suomen Ennakointiakatemian osaamistarve- ja koulutusselvitys 2026. Kysely toteutettiin elo-syyskuussa 2026. Raportti perustuu vain annettuun kyselyaineistoon ja siitä laadittuihin yhteenvetoesityksiin; ulkopuolisia lähteitä ei ole käytetty.

Sisällysluettelo

1. Johdanto ja kyselyn tausta	2
2. Kokonaistulokset ja keskeiset jännitteet	2-3
3. Johtopäätökset ja kehittämissuunnat	3-4
4. Toimialakohtaiset analyysit	4-6
5. Yhteenveto ja tulkinnan rajat	6

1. Johdanto ja kyselyn tausta

EKA-pulssi 2026 on Varsinais-Suomen Ennakointiakatemian osaamistarvekysely, jolla koottiin sidosryhmien näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista seuraavien 5–10 vuoden aikajaksolla. Kyselyn tarkoituksena on tuottaa näkemyksiä Ennakointiakatemian osaamisen ja koulutuksen ennakointityöhön ja raportointiin. Tuloksia hyödynnetään erityisesti toimialakohtaisessa ennakoinnissa, osaamistarveanalyysissä ja tulevaisuuden kehityskuvan muodostamisessa.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan muun muassa toimialojen kehitysnäkymiä, työvoiman tarvetta ja saatavuutta, tulevaisuuden osaamistarpeita, nykyisiä osaamisvajeita, osaamistason nostotarpeita, koulutusjärjestelmän toimivuutta sekä tarkoituksenmukaisia osaamisen kehittämisen keinoja. Näin kokonaisuus yhdistää lyhyen aikavälin kohtaantokysymykset pidemmän aikavälin osaamisen uudistamiseen.

Kyselyyn vastasi 177 henkilöä 275 kutsutusta, joten vastausprosentti oli 64,4. Kysely lähetettiin tämän perusjoukon lisäksi varsin laajasti elinkeinoelämän edustajille mm. Turun kauppakamarin, Varsinais-Suomen yrittäjien ja myös oppilaitosten toimesta. Oppilaitokset muodostivat 49,4 %, yritykset ja elinkeinoelämä 25,3 % ja julkinen sektori 24,7 % vastaajista. Toimialaedustus oli laaja. Suurimmat yksittäiset ryhmät olivat teknologiateollisuus (16,1 %) sekä rakennus- ja kiinteistöala (13,7 %); ruokaketjun, matkailun ja kaupan yhteenlaskettu osuus oli 24,2 %.

Tämän raportin kokoamisessa on hyödynnetty Microsoft 365 Copilot -tekoälyavustajaa. Raportin sisältöä ei ole merkittävästi muokattu tai täydennetty tekoälyn tuottamisen jälkeen. Tekoäly suoritti koonnin annettujen ohjeiden ja rajoitusten perusteella. Tämä yhteenveto on määritelty tehtäväksi pelkästään tämän kyselyn tulosten aineistosta.

Tulkinnan lähtökohta

Tulokset kuvaavat erityisesti koulutuksen, julkisten toimijoiden sekä yritys- ja elinkeinoelämän näkemyksiä. Oppilaitosten suuri osuus on syytä huomioda kokonaisarvioissa. Toimialakohtaiset osuudet ja avovastauksen kattavuus vaihtelevat, joten alakohtaiset havainnot ovat ensisijaisesti suuntaa antavia.

2. Kokonaistulokset ja keskeiset jännitteet

Kyselyn yleiskuva on myönteinen mutta vaativa. Toimialansa kasvua ennakoiti 62,2 % vastaajista: maltillista kasvua 48,0 % ja voimakasta kasvua 14,2 %. Vakaata kehitystä arvioiti 24,3 % ja heikkenemistä 11,5 %. Osaajatarpeen kasvua ennakoiti 59,8 %. Samalla 54,5 % kokee työvoiman saatavuudessa jonkin verran ja 26,2 % merkittäviä haasteita; vain 18,6 % ei tunnista haasteita.

Kasvun ja saatavuuden ristiriita

- Kasvumahdollisuudet eivät aineiston perusteella automaattisesti muutu toteutuvaksi kasvuksi, jos osaajia ei ole saatavilla tai heidän osaamisensa ei vastaa tehtävien vaatimuksia.
- Avovastauksissa epävarmuus työvoiman saatavuudesta yhdistyy yritysten kasvuhalukkuuteen, rekrytointiongelmiin, palkkakilpailuun ja erityisosaajien puutteeseen.

2. Kokonaistulokset ja keskeiset jännitteet, jatkuu

Tulevaisuuden osaamisprofiili

Tulevaisuuden osaamistarpeissa korkeimmalle nousevat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot (59,4 %), tekninen osaaminen (48,6 %), digitaaliset taidot ja tekoälyosaaminen (kumpikin 40,6 %), innovaatio- ja kehittämisosaaminen (36,2 %) sekä projektinhallinta (31,2 %). Kokonaisuus osoittaa, että osaamistarve ei jakaudu erillisiin pehmeisiin ja teknisiin taitoihin, vaan niiden yhdistelmiin: teknologiaa on kyettävä soveltamaan yhteistyössä, projekteissa ja muuttuvissa toimintaympäristöissä.

Nykyiset osaamisvajeet

Suurimmat osaamisvajeet liittyvät yleisiin työelämävalmiuksiin (41,3 %), monialaiseen osaamiseen (39,7 %), perustason ammattiosaamiseen (38,9 %) sekä digitaitoihin, dataan ja tekoälyyn (35,7 %). Avovastaukset syventävät kuvaa: esiin nousevat luku-, kirjoitus- ja matematiikkataidot, kädentaidot, vastuunotto, motivaatio, oman työn ja ajan hallinta, tuottavuusymmärrys, kielitaito sekä kyky oppia jatkuvasti.

Keskeinen jännite

Aineisto ei tue ajatusta, että uusi teknologia yksin ratkaisisi osaajatarpeen. Digitaalinen ja tekoälyosaaminen rakentuvat perustaitojen, ammattiosaamisen, työelämävalmiuksien ja kokonaisuusien hallinnan varaan. Useissa avovastauksissa juuri tämä perusta arvioidaan puutteelliseksi.

Koulutusjärjestelmän reagoitakyky

Koulutusjärjestelmän toimivuuden arvio painottuu kohtalaiseen (56,8 %). Hyväksi tai erittäin hyväksi järjestelmän arvioiti 32,0 % ja heikoksi 11,2 %. Osaamistarpeiden muutoksen tunnistaminen arvioidaan samoin useimmiten kohtuulliseksi (56,2 %); hyväksi tai erittäin hyväksi sen arvioiti 31,6 %. Avovastauksissa kuva täydentyy huolella koulutuksen reagoit nopeudesta, opettajaresursseista, käytännön työssäoppimisen vähenemisestä ja oppisopimuksen sujuvuudesta.

3. Johtopäätökset ja kehittämissuunnat

- Perustan vahvistaminen: luku-, kirjoitus-, matematiikka-, kieli-, käden- ja työelämätaidot on varmistettava eri koulutusasteilla.
- Nopea päivitettävyyden tekoälyn, datan, digitalisaation ja automaation osaamistarpeisiin tarvitaan lyhyitä, modulaarisia ja työuran aikaisia ratkaisuja.
- Työelämäkytkentä: käytännön työssäoppimista, oppisopimusta, yhteiskoulutuksia sekä yritysten kanssa toteutettavaa projekti- ja TKI-oppimista on vahvistettava.
- Joustavat opintopolut: tutkintojen osat ja mikrokoulutukset ovat suosituin kehittämiskeino (56,2 %). Seuraavina ovat oppisopimus- ja yhteiskoulutukset (41,3 %), monialainen osaaminen (39,7 %), tutkintokoulutus ja lyhytkurssit (kumpikin 36,4 %) sekä TKI-oppiminen (33,9 %).
- Osaamistason nosto: toiselta asteelta alemmaan korkeakoulututkintoon suuntautuva tarve korostuu (43,1 %). Rinnakkaistutkintojen tarve on 20,8 % ja alemmasta ylemmän korkeakoulututkintoon 15,4 %.
- Saatavuuden laajempi ratkaisu: kansainvälisyys, kielitaito, tutkintojen tunnustaminen, opiskelun tuki, johtaminen ja työkyky ovat osa osaajapolitiikkaa, eivät erillisiä sivuteemoja.

Kehittämisen kokonaismalli

Aineiston perusteella tarvitaan samanaikaisesti 1) vahvaa perus- ja ammattiosaamista, 2) nopeasti päivittyvää teknologia- ja erikoisosaamista, 3) toimivia siirtymiä koulutusasteiden ja alojen välillä sekä 4) työpaikkojen ja oppilaitosten tiivistä yhteistyötä. Yhden koulutusmuodon varaan rakentuva ratkaisu ei vastaa havaittujen tarpeiden laajuuteen.

4. Toimialakohtaiset analyysit

Teknolohiateollisuus	Kasvu- ja osaaatarvenäkymä on vahva, mutta saatavuusongelmat korostuvat. Tekninen osaaminen, automaatio, data, tekoäly, suunnittelu ja projektinhallinta limittyvät. Avoimissa vastauksissa painottuvat perustaitojen, kädentaitojen ja matematiikan heikkeneminen sekä tarve säilyttää hitsauksen ja koneistuksen kaltaiset perinteiset taidot. Johtopäätös on kaksitasoinen: sekä tuotannollinen perusosaaminen että korkeampi erikoisosaaminen on turvattava.
Meriteollisuus	Ala tarvitsee osaaajia toisen asteen ammattilaisista korkean tason asiantuntijoihin. Tekninen osaaminen, suunnittelu, projektinhallinta, data, tekoäly, kielitaito ja kansainvälisyys yhdistyvät. Esimerkki hitsaajan työstä ohjelmoinnin ja robottien ohjauksen yhteydessä konkretisoi työnkuvien muutosta. Käytännön työssäoppimista, joustavaa täydennyskoulutusta ja nykyhenkilöstön osaamistason nostoa tarvitaan rinnakkain.
Rakennus ja kiinteistö	Näkymät vaihtelevat vakaasta maltilliseen kasvuun ja osin heikkenemiseen. Kohtaanto, perustason ammattiosaaminen, tekniset taidot, tuottavuus, laatu, johtaminen ja projektinhallinta ovat keskeisiä teemoja. Avoimissa vastauksissa korostuvat työelämävalmiudet, opiskelijoiden perustaidot, opettaja- ja ohjausresurssit sekä oppisopimuksen koettu byrokratia. Ala tarvitsee sekä laadukasta lähi- ja käytännön opetusta että joustavia työelämälähtöisiä polkuja.

4. Toimialakohtaiset analyysit, jatkuu

Sote ja hyvinvointi	Osaajatarve arvioidaan monissa vastauksissa kasvavaksi, vaikka näkymissä on myös vakautta ja heikkenemistä. Vuorovaikutus, digitaalisuus, tekoäly, kielitaito, monialaisuus ja johtaminen korostuvat. Resurssipaine, jaksaminen ja varhainen uupuminen tuovat osaamiskeskusteluun resilienssin ja oman työkyvyn ylläpitämisen. Kansainvälisten osaajien kohdalla kielitaito sekä tutkintojen tunnustamisen hitaus ja kustannukset muodostavat erityisen pullonkaulan.
Ruokaketju	Näkymät ovat vaihtelevat ja osin ilmastonmuutokseen sidottuja. Kestävyys, teknologia, data, innovointi, suunnittelu ja monialaisuus yhdistyvät perustason ammattiosaamiseen. Avoimissa vastauksissa korostuvat maatalouden nopea muutos, yrittäjyys- ja talousosaaminen, suomen kieli sekä suorittavan työn osaajatarve. Ala tarvitsee sekä kestävyiden syvällistä ymmärtämistä että käytännön tuotanto-osaamista.
Kauppa	Näkymä painottuu maltilliseseen kasvuun tai vakauteen. Digitaalisuus, data, tekoäly, kansainvälisyys, vuorovaikutus ja johtaminen ovat tärkeitä kaupan siirtyessä verkkoon. Samalla aineistossa painotetaan perustason asiakaspalvelu- ja työelämätaitoja. Koulutustarve ulottuu digitaalisista ratkaisuista käytännön palveluosaamiseen ja oman toimintaympäristön seurantaan.
Logistiikka	Osaajatarve vaihtelee, mutta työvoiman saatavuus ja moniosaaminen korostuvat. Tekniset ja digitaaliset taidot, tekoäly, kielitaito, johtaminen ja vuorovaikutus täydentävät toisiaan. Vastauksissa nostetaan esiin tarve usean alan osaamiselle ja luville ilman, että jokaiseen tarpeeseen vaaditaan kokonainen tutkinto. Tutkinnon osat, lyhytkoulutus ja yritysysteistyö sopivat tähän rakenteeseen.
Lääke- terveysteknologia ja	Näkymät vaihtelevat maltillisesta kasvusta vakauteen ja työvoimatarpeen osalta myös heikkenemiseen. Digitaalisuus, tekoäly, data, innovointi, vuorovaikutus ja johtaminen painottuvat. Avoimessa vastauksessa tekoälyn arvioidaan voivan nopeuttaa prosesseja, mutta tarvittavan osaamisen ja johtamisen puuttuvan. Kehittämisen ydin on teknologian käyttöönoton ja organisaation johtamiskyvyn yhdistäminen.
Matkailu ja luovat alat	Näkymät ovat hajanaiset, kasvusta heikkenemiseen. Digitaalisuus, tekoäly, tuotteistaminen, sopimukset, IPR, hinnoittelu, myynti, projektinhallinta, verkostotyö ja kansainvälisyys muodostavat laajan osaamisprofiilin. Aineistossa tunnistetaan myös johtamisosaamisen ja toimialan käytännön tuntemuksen yhdistämisen tarve. Lyhyet koulutukset, monialaisuus ja TKI-oppiminen sopivat alan pirstaleiseen ja yrittäjäpainotteiseen rakenteeseen.
Muut alat ja koulutus	Muut vastaukset kattavat muun muassa ICT:n, ohjelmistoalan, koulutuksen, tutkimuksen, julkishallinnon, ympäristötekniikan, maatalouden ja liikunnan. Yhteisiä aiheita ovat tekoälyn nopea kehitys, projektiosaaminen, kielitaito, monialaisuus, opettajaresurssit ja perustaitojen varmistaminen. ICT- ja ohjelmistovastauksissa korostuvat tekoäly, data ja kvanttilaskenta; koulutusalan vastauksissa resurssit, opettajien saatavuus ja opiskelijoiden valmiudet.

5. Yhteenveto ja tulkin rajat

Kyselyn keskeinen viesti on, että osaamisen uudistaminen ei ole yhden osaamisalueen tai koulutusmuodon kysymys. Kasvuodotukset ja kasvava osaajatarve törmäävät laajaan saatavuus- ja kohtaanto-ongelmaan. Teknologia-, data- ja tekoälyosaamisen rinnalla korostuvat tekninen ammattitaito, vuorovaikutus, työelämävalmiudet, monialaisuus ja projektinhallinta. Aineisto nostaa samalla esiin huolen perustaitojen, käytännön oppimisen, opettajaresurssien, jaksamisen ja kielitaidon riittävydestä.

Tiivistetty päätelmä

Osaamisen kehittämisen painopisteen tulee aineiston perusteella olla yhtä aikaa laadussa, joustavuudessa ja yhteistyössä. Laatu tarkoittaa perustaitojen ja ammattiosaamisen varmistamista. Joustavuus tarkoittaa tutkinnon osia, mikro- ja lyhytkoulutuksia sekä sujuvia koulutuspolkuja. Yhteistyö tarkoittaa oppilaitosten, yritysten ja julkisten toimijoiden jatkuvaa vuoropuhelua, käytännön oppimista ja yhteistä ennakkointia.

Tulkin rajat

- Raportissa käytetyt prosentit ovat annetuissa yhteenvetoesityksissä ilmoitettuja kokonaistuloksia.
- Toimialakohtaiset arviot perustuvat annettuihin toimialavastauksiin ja avovastauksiin. Kaikilta vastaajilta ei ole saatavissa vastauksia kaikkiin kysymyksiin.
- Aineisto sisältää myös muita toimialoja ja vapaasti nimettyjä aloja, joiden vastaajamäärät ovat pieniä tai vaihtelevia. Niistä ei tehdä määrällisiä yleistyksiä.

- Johtopäätökset ovat aineistolähtöistä tulkintaa. Raporttiin ei ole lisätty ulkopuolista tietoa, vertailuaineistoa tai oletettuja vaikutuksia.